

Klasa 4 – wymagania na poszczególne oceny szkolne semestr 2

Numer i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń na ocenę:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń na ocenę:		
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
Dział 1. Poznawanie przyrody (odpowiada treściom kształcenia z działówI i częściowoll z Podstawy programowej kształcenia ogólnego)					
23. Zmiany zachodzące okresie dojrzewania	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zmiany zachodzące w organizmach dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega dojrzewanie dziewcząt i chłopców. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na rozwój organizmu w okresie dojrzewania. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje etap dojrzewania. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to znaczy, że na dojrzewanie mają wpływ hormony.
24. Narządy zmysłów	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zmysły człowieka i wskazuje je na własnym organizmie; podaje podstawowe zasady dbania o słuch i wzrok. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę poszczególnych zmysłów w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego; uzasadnia, dlaczego nie należy słuchać zbyt głośnej muzyki oraz korzystać zbyt długo z telefonów komórkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to znaczy, że zmysły ulegają adaptacji; podaje przykłady świadczące o ochronnym działaniu zmysłów dla organizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że zmysły chronią organizm przed niebezpiecznymi czynnikami zewnętrznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę mózgu w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego przez narządy zmysłów.
25. Jak dbać o własne ciało i otoczenie?	<ul style="list-style-type: none"> podaje zasady pielęgnacji skóry, włosów, zębów i paznokci. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie czystości odzieży, obuwia, bielizny i otoczenia dla utrzymania zdrowia; podaje przykłady ubioru dostosowanego do pory roku i rodzaju pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia substancje wydalane i wydzielane przez skórę. opisuje poprawne zasady mycia zębów. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego przestrzeganie higieny osobistej jest obowiązkiem każdego człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje i przeprowadza doświadczenie przedstawiające niszczenie szkliwa nazębnego.

Numer i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń na ocenę:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń na ocenę:		
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
26. Podsumowanie działu 3. Ja i moje ciało	Wykazuje się wiadomościami i umiejętnościami z lekcji 16–25.				
Dział 4. Ja i moje otoczenie (odpowiada treściom kształcenia z działu Vz Podstawy programowej kształcenia ogólnego)					
27. Świat substancji	<ul style="list-style-type: none"> wymienia trzy podstawowe grupy ciał stałych w zależności od ich właściwości fizycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia trzy stany skupienia substancji. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje trzy stany skupienia substancji w zależności od ułożenia drobin oraz możliwości ich przemieszczania się. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego przykładowe ciało zostało wykonane z danej substancji. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje właściwości ciała w zależności od rodzaju substancji, z jakiej zostało wykonane.
28. Niebezpieczne substancje	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia środki szkodliwe po oznaczeniach na opakowaniu lub etykiecie. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie instrukcji omawia sposób posługiwania się środkami czystości. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia celowość umieszczania symboli ostrzegawczych na produktach szkodliwych. 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje szkodliwość produktu oznaczonego kilkoma piktogramami ostrzegawczymi. 	<ul style="list-style-type: none"> określa szkodliwe dla zdrowia skutki działania preparatów drażniących, żrących, wybuchowych i toksycznych.
29. Uszkodzenia ciała	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje sposoby postępowania podczas opatrywania otarcia lub skaleczenia; opisuje sposoby zabezpieczania ciała przed skutkami nadmiernego promieniowania słonecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny uszkodzeń skóry; opisuje objawy złamania kości. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zasady właściwego postępowania w wypadku pogryzienia przez zwierzę. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różnice między zwichnięciem a złamaniem; wyjaśnia, dlaczego nie należy opalać się bez właściwego zabezpieczenia skóry. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje uszkodzeń ciała i opisuje sposoby udzielania pierwszej pomocy.

Numer i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń na ocenę:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń na ocenę:		
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
30. Choroby zakaźne i zapobieganie im	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to są choroby zakaźne; • opisuje podstawowe sposoby zapobiegania chorobom zakaźnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność zasięgnięcia porady lekarskiej w przypadku zachorowania na chorobę zakaźną; • podaje przykłady chorób zakaźnych człowieka i dróg zakażenia się nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady chorób bakteryjnych i wirusowych; • uzasadnia celowość wykonywania szczepień ochronnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ogólnie zasadę działania szczepionki.
31. Niebezpieczne organizmy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia typowe objawy alergii; • opisuje zachowania chroniące człowieka przed zakażeniem się grzybicą. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zwierząt jadowitych. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady roślin mogących wywołać alergię u ludzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w kontaktach ze zwierzętami należy zachować szczególną ostrożność. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co oznaczają pojęcia: <i>alergia, alergolog</i>.
32. Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sposoby odmawiania propozycjom picia alkoholu, palenia tytoniu i zażywania narkotyków. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sytuacje, w których należy powiedzieć <i>nie</i>; • wyjaśnia, co to jest uzależnienie. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zachowań asertywnych wobec presji otoczenia; • wyjaśnia, dlaczego znajomości zawarte przez internet mogą być niebezpieczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje skutki działania nikotyny na organizm człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność zachowania postawy antyalkoholowej i antynikotynowej.
33. Zdrowy styl życia	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe zasady zdrowego stylu życia; • podaje przykłady potraw, których powinna się wystrzegać 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zasady zdrowego stylu życia; • wyjaśnia, dlaczego należy zachować postawę asertywną w sytuacji bycia 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia stwierdzenie: <i>Ruch i umiejętność odpoczynku są bardzo ważne dla organizmu</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego bycie życzliwym dla innych ma wpływ na zdrowie człowieka; • uzasadnia stwierdzenie: <i>Zdrowie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak rozumie stwierdzenie: <i>Wytyczaj sobie realistyczne cele życiowe i wytrwale dąż do ich osiągnięcia</i>.

Numer i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń na ocenę:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń na ocenę:		
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	osoba prowadząca zdrowy styl życia; • wymienia czynniki mające szkodliwy wpływ na organizm człowieka.	namawianym do zapalenia papierosa, wypicia alkoholu lub spróbowania narkotyków.		<i>w dużej mierze zależy od nas samych.</i>	
34. Podsumowanie działu 4. Ja i moje otoczenie	Wykazuje się wiadomościami i umiejętnościami z lekcji 27–33.				
Dział 5. Środowisko przyrodnicze najbliższej okolicy (odpowiada treściom kształcenia z działu VI z Podstawy programowej kształcenia ogólnego)					
35. Przyroda ożywiona i nieożywiona. Rodzaje skał	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady elementów przyrody ożywionej i nieożywionej; • wymienia rodzaje skał (lite, luźne i zwięzłe). 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to są skały i minerały; • odróżnia skały lite od pozostałych, rozpoznaje granity i piaskowce. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w krajobrazie elementy przyrody ożywionej i nieożywionej; • charakteryzuje różne rodzaje skał i rozpoznaje je; • wyjaśnia, co to są surowce mineralne, podaje ich podział. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych; • podaje przykłady surowców jubilerskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje pochodzenie skał; • wyjaśnia powstawanie skał osadowych; • dokumentuje skały w najbliższej okolicy (fotografuje, opisuje, wyjaśnia różnice między nimi).
36. Formy ukształtowania powierzchni Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia formy ukształtowania terenu; • wskazuje, które z form są wklęsłe, a które wypukłe (na fotografiach, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje na ilustracjach i nazywa poszczególne formy ukształtowania terenu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i nazywa elementy pagórka; • rozpoznaje zbocza łagodne i strome; • wskazuje na modelu i nazywa elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i nazywa elementy doliny rzecznej w terenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poszczególne formy ukształtowania terenu; • rozpoznaje w terenie formy terenu i wykonuje ich dokumentację fotograficzną.

Numer i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń na ocenę:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń na ocenę:		
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
	modelach lub w terenie).		doliny rzecznej.		
37. Warunki życia na łądzie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze cechy środowisk łądowych. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady sposobów przetrwania zimy przez rośliny i zwierzęta. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady przystosowań roślin do warunków suchych i wilgotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady roślin światłolubnych i cieniolumbnych. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek budowy zwierząt z przystosowaniem do życia na różnych podłożach.
38. Organizmy najbliższej okolicy	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje pospolite drzewa, krzewy i rośliny zielne występujące w najbliższej okolicy; rozpoznaje pospolite zwierzęta występujące w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między drzewem iglastym a drzewem liściastym; wyjaśnia, czym różni się drzewo od krzewu i rośliny zielnej; wskazuje pień i koronę drzewa. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady bylin występujących w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje, które rośliny są nazywane bylinami. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różnice między roślinami jednorocznymi, dwuletnimi i wieloletnimi.
39. Las jako środowisko życia organizmów	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to jest las; wymienia funkcje lasu; podaje podstawowe zasady zachowania się w lesie. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie tablic informacyjnych umieszczanych przy wejściu do lasu. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między lasem liściastym, iglastym i mieszanym. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>buczyna</i>, <i>bór</i>, <i>las mieszany</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje samodzielnie opracowany regulamin zachowania się w lesie.
40. Organizmy różnych warstw lasu	<ul style="list-style-type: none"> wymienia warstwy roślinności w lesie; podaje przykłady grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady roślin tworzących poszczególne warstwy lasu. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje temperaturę powietrza, wilgotność i nasłonecznienie występujące w poszczególnych warstwach lasu; opisuje, jak można 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego rośliny runa leśnego kwitną wcześniej wiosną; wyjaśnia znaczenie ściółki leśnej dla życia w lesie. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przystosowania roślin w poszczególnych warstwach lasu do panujących tam warunków.

Numer i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń na ocenę:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń na ocenę:		
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
			poznawać las za pomocą różnych zmysłów.		
41. Sposoby odżywiania się organizmów	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia cudzożywny i samożywny sposób odżywiania się organizmów. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady znaczenia roślin w przyrodzie i życiu człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że człowiek jest organizmem cudzożywным. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że rośliny to organizmy samożytne. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje ogólnie proces fotosyntezy.
42. Przystosowania organizmów do zdobywania pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach przedstawia przystosowania zwierząt roślinożernych i mięsożernych do zdobywania pokarmu. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje różnorodność sposobów polowania zwierząt mięsożernych. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że budowa roślin stanowi przystosowanie do samożywnego odżywiania się. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady przystosowań zwierząt do odżywiania się pokarmem płynnym. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek między budową przewodu pokarmowego roślinożerców a spożywanym przez nich pokarmem.
43. Łąka jako środowisko życia organizmów	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wykorzystywania łąk przez człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje typowe rośliny łąkowe. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zwierzęta żyjące na łące. 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia rośliny jednoroczne i byliny. 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia łąki naturalne i stworzone przez człowieka.
44. Rośliny uprawne	<ul style="list-style-type: none"> wymienia produkty otrzymywane z poszczególnych zbóż; wymienia produkty otrzymywane z ziemniaków i buraków cukrowych. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zboża uprawiane w Polsce; nazywa rośliny oleiste; podaje przykłady roślin warzywnych. 	<ul style="list-style-type: none"> określa cel tworzenia pól uprawnych; opisuje zastosowanie i wykorzystanie różnych rodzajów i różnych części roślin. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między polem uprawnym a łąką; opisuje wykorzystanie i zastosowanie roślin włóknodajnych. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to są rośliny zbożowe, okopowe, oleiste.

Numer i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń na ocenę:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń na ocenę:		
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
45. Wody stojące i płynące	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wody występujące w najbliższej okolicy; podaje przykłady wód płynących i stojących. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zbiorników sztucznych i naturalnych; omawia wykorzystanie wód płynących i stojących. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: <i>bagno, staw, jezioro</i>; wyjaśnia, co to jest źródło i ujście rzeki; opisuje rzekę w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w terenie wody powierzchniowe w najbliższej okolicy i podaje ich nazwy; wyjaśnia, co to jest nurt rzeki; opisuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne i rozpoznaje je w terenie. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ różnych czynników na wody powierzchniowe; opisuje skutki powodzi; opisuje działalność rzeki (żłobienie koryta, podmywanie brzegów, transport piasku i inne).
46. Warunki życia w wodzie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia korzyści, jakie daje organizmom środowisko wodne. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje najważniejsze przystosowania ryb do życia w środowisku wodnym. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje różnice w warunkach życia w wodzie i na lądzie. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje ogólnie proces wymiany gazowej u ryby. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasadę działania pęcherza pławnego.
47. Organizmy słodkowodne	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady ryb słodkowodnych występujących w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady słodkowodnych zwierząt (innych niż ryby) żyjących w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia strefy występowania roślin w jeziorze. 	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym jest plankton i jakie jest jego znaczenie. 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach przedstawia przystosowania roślin do życia w wodzie.
48. Podsumowanie działu 5. Środowisko przyrodnicze najbliższej okolicy	Wykazuje się wiadomościami i umiejętnościami z lekcji 35–47.				
Dział 6. Krajobraz najbliższej okolicy (odpowiada treściom kształcenia z działu VII z Podstawy programowej kształcenia ogólnego)					
49. Wpływ	<ul style="list-style-type: none"> opisuje dzisiejszy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, jak wyglądał 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zmian krajobrazu

Numer i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń na ocenę:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń na ocenę:		
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
działalności człowieka na krajobraz	<p>wygląd krajobrazu w mieście i na wsi;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia obiekty budowlane wykonane przez człowieka wpływające na krajobraz. 	<p>krajobraz przed setkami lat (na podstawie ryciny) i czym zajmowali się ludzie;</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia, jakie zmiany krajobrazu następowały w ciągu stuleci pod wpływem działalności człowieka. 	<p>krajobrazów naturalnych na Ziemi jest niewiele;</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje krajobraz miejski i wiejski; opisuje krajobrazy zdewastowane przez człowieka, np. tereny kopalń odkrywkowych. 	<p>krajobrazów naturalnych i uzasadnia ich zakwalifikowanie do danego typu krajobrazów;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego krajobraz rolniczy zalicza się do krajobrazów częściowo przekształconych. 	<p>na skutek gwałtownego rozwoju przemysłu w XIX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega rekultywacja krajobrazu.
50. Krajobraz wsi i miasta	<ul style="list-style-type: none"> wymienia składniki krajobrazu wiejskiego i miejskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje krajobraz wiejski i miejski. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia zależność krajobrazu rolniczego od pór roku. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje krajobrazy rolnicze nizinne i górskie; porównuje krajobrazy dużego i małego miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: <i>krajobraz rolniczy</i> i <i>krajobraz miejski</i>.
51. Krajobraz antropogeniczny	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady krajobrazów antropogenicznych; wymienia składniki krajobrazu antropogenicznego w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje elementy krajobrazu antropogenicznego w najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wybrany typ krajobrazu antropogenicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia przywracanie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między pojęciami <i>rewitalizacja</i> i <i>rekultywacja</i>.
52. Krajobraz okolicy dawniej i dziś	<ul style="list-style-type: none"> wymienia składniki krajobrazu najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela aktualne i dawne elementy krajobrazu najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje krajobraz najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości. 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje krajobraz okolicy na nośnikach cyfrowych.
53. Obiekty	<ul style="list-style-type: none"> wymienia formy ochrony przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sposoby ochrony przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady rezerwatów przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zadania szkolnego koła Ligi 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że ochrona przyrody ma w Polsce długą tradycję.

Numer i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń na ocenę:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń na ocenę:		
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
chronione w najbliższej okolicy	<p>w Polsce;</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykład parku narodowego położonego najbliżej miejsca zamieszkania i wskazuje go na mapie; • opisuje podstawowe zasady zachowania się na terenie parku narodowego; • podaje możliwości ochrony przyrody przez ucznia klasy 4. 	<p>w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia co oznacza skrót LOP. 	<p>i pomników przyrody w Polsce;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje miejsca w najbliższej okolicy zasługujące na ochronę i uzasadnia swój wybór. 	Ochrony Przyrody.	
54. Podsumowanie działu 6. Krajobraz najbliższej okolicy	Wykazuje się wiadomościami i umiejętnościami z lekcji 49–53.				